

Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων
Γενική Γραμματεία Αγροτικής Πολιτικής και Διεθνών Σχέσεων

Η Κοινή Αγροτική Πολιτική και η μεταρρύθμισή της Προοπτικές για την ελληνική γεωργία

Γιάννης Φερμαντζής, Γεωπόνος MSc
Ειδικός Συνεργάτης

Ημερίδα: «Πρωθούμενες καλλιέργειες στις εδαφοκλιματικές συνθήκες της
ανατολικής Αττικής»

Κορωπί, 13 Ιουνίου 2012

Οι προοπτικές - Η μεταρρύθμιση μετά το 2013

Υπόβαθρο

- ◎ Νέοι κανόνες στη διαδικασία λήψης των αποφάσεων. Η συνθήκη της Λισσαβόνας και η συναπόφαση με Ε.Κ.
- ◎ Το μέλλον της χρηματοδότησης. Νέο Πολυετές Δημοσιονομικό Πλαίσιο 2014-2020
- ◎ Προσαρμογή της ΚΑΠ στη στρατηγική Ευρώπη 2020: “Εξυπνη, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη”

Το Πολυετές Δημοσιονομικό Πλαίσιο (ΠΔΠ)

είναι η συμφωνία μεταξύ των οργάνων της Ένωσης (Συμβούλιο – Ε. Κοινοβούλιο – Ε. Επιτροπή) που προβλέπει τις δαπάνες για τη χρηματοδότηση των ευρωπαϊκών πολιτικών για μία επταετία. Αποτελεί τη βάση για την κατάρτιση του εκάστοτε ετήσιου προϋπολογισμού της ΕΕ. Το πολυετές αυτό σχέδιο μεταφράζει σε οικονομικούς όρους τις πολιτικές προτεραιότητες της Ένωσης.

Το Πολυετές Δημοσιονομικό Πλαίσιο (ΠΔΠ)

Σύγκριση ΠΔΠ 2007-2013 / 2014-2020 (σταθερές τιμές 2011)	Δισεκατομμύρια €		Διαφορά %
	2007 - 2013	2014 - 2020	
1. Έξυπνη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη	443,1	490,9	10,8
εκ των οποίων για ανταγωνιστικότητα	75,4	114,9	52,4
εκ των οποίων οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή	367,7	376,0	2,3
2. Βιώσιμη ανάπτυξη: φυσικοί πόροι εκ των οποίων:	432,2	382,9	-11,4
- μέτρα στήριξης αγοράς και άμεσες ενισχύσεις	322	281,8	-12,5
- αγροτική ανάπτυξη	96,4	89,9	-6,7
- λοιπά (αλιεία, δασοκομία, life+, δημοσιονομικό περιθώριο)	13,8	11,2	-18,8
3. Ασφάλεια και Ιθαγένεια	11,5	18,5	60,9
εκ των οποίων για ελευθερία, ασφάλεια και δικαιοσύνη	7,6	11,6	52,6
εκ των οποίων για ιθαγένεια	3,8	6,9	81,6
4. Η ΕΕ ως παγκόσμιος παράγοντας	58,9	70,0	18,8
5. Διοίκηση (συμπερ. συντάξεις και Ευρωπαϊκά σχολεία)	56,9	62,6	10,0
εκ των οποίων διοικητικές δαπάνες θεσμικών οργάνων ΕΕ	48,4	50,5	4,3
Σύνολο πιστώσεων ανάληψης υποχρεώσεων	1002,5	1025,0	2,2

Το Πολυετές Δημοσιονομικό Πλαίσιο (ΠΔΠ)

- ◎ Για την ίδια την ΚΑΠ, ο προϋπολογισμός παρουσιάζει μείωση κατά 11,2% στην επταετία, σε σταθερές πάντα τιμές, ενώ διατηρείται, σε ονομαστικές τιμές, στα επίπεδα του 2013.
- ◎ Οι πόροι για την γεωργία θα αντιπροσωπεύουν το 37,7% του ΠΔΠ, σε σύγκριση με το 41,7% της προηγούμενης προγραμματικής περιόδου.
- ◎ Η μείωση των πόρων για την ΚΑΠ έρχεται τη στιγμή που οι απαιτήσεις από τη δημόσια αυτή πολιτική αυξάνονται σε σημαντικό βαθμό.

Στόχος της μεταρρύθμισης – Νέες προκλήσεις

Μια νέα μεταρρύθμιση είναι απαραίτητη για την αντιμετώπιση των νέων προκλήσεων

Οικονομικές προκλήσεις

- Επισιτιστική ασφάλεια
- Διακύμανση τιμών
- Οικονομική κρίση
- Αυξημένο κόστος παραγωγής
- Παγκοσμιοποίηση (αύξηση ανταγωνισμού)

Περιβαλλοντικές προκλήσεις

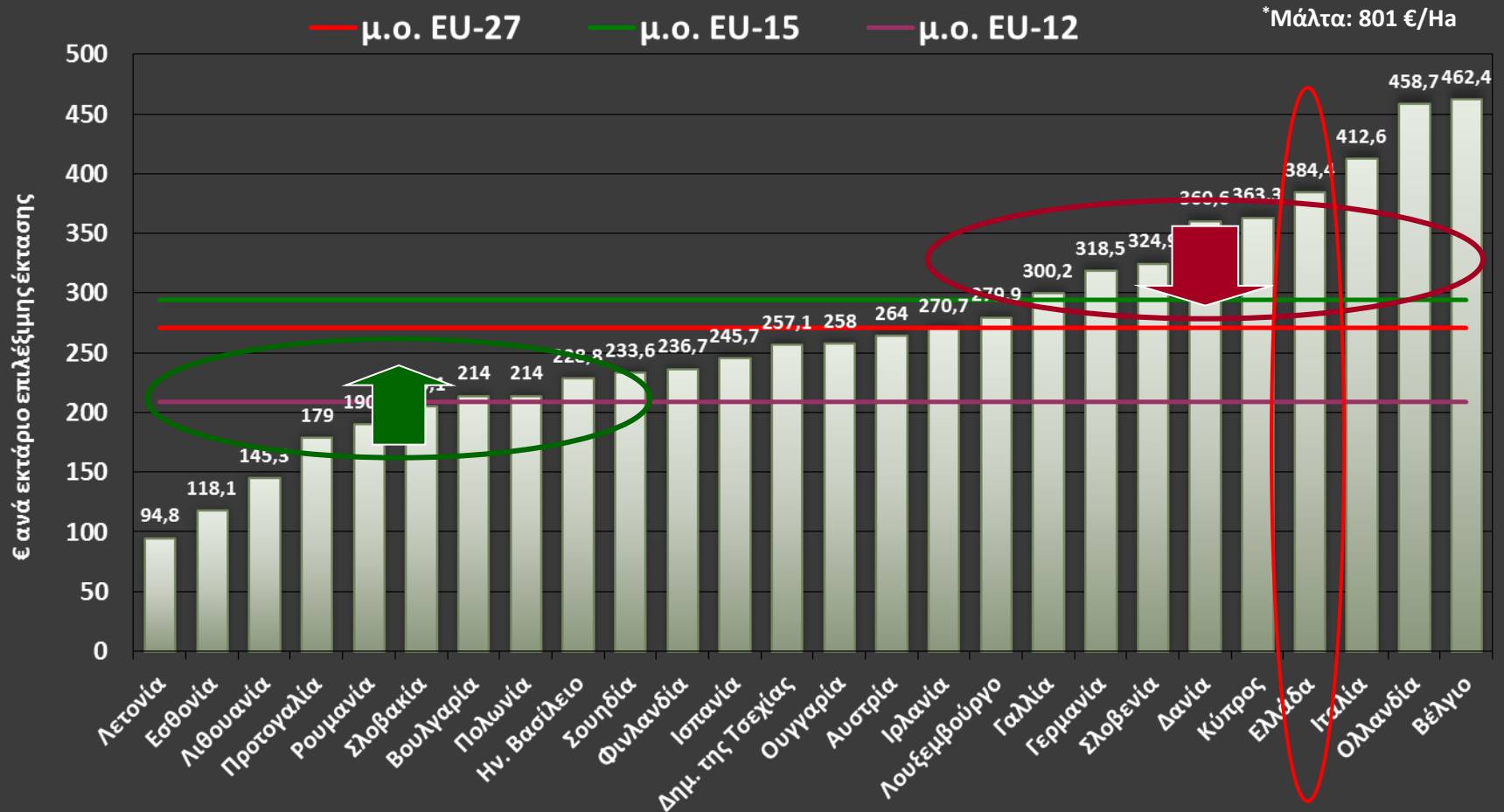
- Κλιματική Αλλαγή (εκπομπές GHG)
- Υποβάθμιση εδαφών
- Ποιότητα νερού/αέρα
- Βιοποικιλότητα και βιότοποι

Εδαφικές προκλήσεις

- Ζωτικότητα αγροτικών περιοχών
- Ποικιλομορφία ευρωπαϊκής γεωργίας
- Ευρωπαϊκό γεωργικό μοντέλο

Συμβολή στη στρατηγική “Ευρώπη 2020”

Ανακατανομή των άμεσων ενισχύσεων μεταξύ των κ-μ

Ανακατανομή των άμεσων ενισχύσεων μεταξύ των κ-μ

- © Η πρόταση της Επιτροπής προβλέπει αύξηση για τα κράτη μέλη με χαμηλές ενισχύσεις ανά εκτάριο, που θα καλύψει το ένα τρίτο της διαφοράς τους σε σχέση με το 90% του μέσου όρου της ΕΕ των 27. Το απαιτούμενο κόστος θα καλυφθεί από όλα τα κράτη μέλη, που υπερβαίνουν το μέσο όρο της ΕΕ (στα οποία συμπεριλαμβάνεται και η Ελλάδα). Η μείωση θα γίνει σταδιακά σε βάθος 4 ετών.
- © Οποιαδήποτε ανακατανομή των άμεσων ενισχύσεων ανάμεσα στα κράτη μέλη, που έχει σαν στόχο την σύγκλισή τους, μοιραία οδηγεί σε απώλειες πόρων για την Ελλάδα, που έχει υψηλές ενισχύσεις ανά εκτάριο (5^η σε σύνολο 27 χωρών).

	2013	2014	2015	2016	2017
Βέλγιο	615	554	544	535	525
Βουλγαρία	580	656	737	811	812
Τσεχία	909	893	892	891	890
Δανία	1.049	943	932	921	910
Γερμανία	5.853	5.276	5.237	5.197	5.158
Εσθονία	101	109	117	126	135
Ιρλανδία	1.341	1.241	1.239	1.238	1.236
Ελλάδα	2.217	2.100	2.072	2.043	2.015
Ισπανία	5.139	4.935	4.951	4.967	4.989
Γαλλία	8.521	7.733	7.695	7.658	7.621
Ιταλία	4.370	4.024	3.963	3.903	3.842
Κύπρος	53	52	52	51	50
Λετονία	146	163	182	200	218
Λιθουανία	380	397	417	438	458
Λουξεμβούργο	37	34	34	34	34
Ουγγαρία	1.319	1.298	1.297	1.296	1.295
Μάλτα	5	5	5	5	5
Ολλανδία	898	807	792	777	763
Αυστρία	752	708	707	706	706
Πολωνία	3.045	3.039	3.067	3.095	3.122
Πορτογαλία	606	571	582	593	603
Ρουμανία	1.264	1.472	1.693	1.895	1.940
Σλοβενία	144	142	140	139	138
Σλοβακία	388	387	392	397	402
Φιλανδία	571	534	534	535	535
Σουηδία	771	711	712	713	714
Ην. Βασίλειο	3.988	3.625	3.638	3.651	3.664

Τα “εργαλεία” πολιτικής της ΚΑΠ

Οι άμεσες πληρωμές αποτελούν ένα δίκτυ ασφαλείας για το εισόδημα των αγροτών και τα μέτρα αγοράς αποτελούν ένα δίκτυ ασφαλείας για τη λειτουργία της αγοράς και των τιμών. Η αυξανόμενη σημασία των προγραμμάτων αγροτικής ανάπτυξης δείχνει την προσαρμογή της γεωργίας σε ένα πιο βιώσιμο μοντέλο.

Νέα αρχιτεκτονική άμεσων ενισχύσεων

Σύγκλιση και ανώτατα όρια
Εκτός από την πράσινη

Συνδεδεμένες ενισχύσεις

- Μέχρι 5% ή 10%
- Εξαιρείται το χοίρειο και ο καπνός

Φυσικοί Περιορισμοί

- Μέχρι 5%
- Διαφορετικές από τις ορεινές.

Μικροκαλλιεργητές

- Απλοποίηση αιτήσεων και ελέγχων
- Κατ' αποκοπή ποσό οριζόμενο από το ΚΜ
- Είσοδος το 2014
- Μέχρι 10% του φακέλου

Νέοι Γεωργοί

- Μέχρι 2%
- < 40 ετών
- Για 5 χρόνια από την έναρξη της δραστηριότητας

Πράσινη Ενίσχυση

- Εναλλαγή καλλιεργειών
- Μόνιμοι βοσκότοποι
- 7% οικολογική εστίαση
- 30% είτε από την περιφέρεια είτε από το εθνικό όριο

Βασική Ενίσχυση

- Εθνικό ή περιφερειακό flat rate ανά εκτάριο
- Περιφέρειες με αντικειμενικά κριτήρια
- Νέα δικαιώματα το 2014
- Προσδιορισμός γεωργικής δραστηριότητας

ή

Ενεργός γεωργός

Πολλαπλή Συμμόρφωση

Η βασική ενίσχυση

- ◎ Αναδιανομή Άμεσων Ενισχύσεων:
 - Μεταξύ των κ-μ σε μια περίοδο σύγκλισης 2014-2017
 - Μεταξύ των γεωργών: ομοιόμορφη ανά εκτάριο εντός κ-μ ή περιφέρειας το αργότερο μέχρι 2019
- ◎ Ίδιοι κανόνες με το παρόν σύστημα:
 - Δικαιώματα που ενεργοποιούνται με ανάλογη γη
 - Εθνικό Απόθεμα (στοχευμένο σε νέους γεωργούς, αναδιαρθρώσεις)
- ◎ Ενεργός γεωργός
- ◎ 1^η χορήγηση δικαιωμάτων το 2014 σε αυτούς που είχαν ενεργοποιήσει δικαιώματα το 2011

Βασική ενίσχυση - Περιφερειοποίηση

- ◎ Μία περιφέρεια ή περισσότερες περιφέρειες
- ◎ Κριτήρια (αντικειμενικά, αγρονομικά ή/και διοικητικά χαρακτηριστικά).
- ◎ Το ζήτημα των βοσκοτόπων
- ◎ Δενδρώνες / ελαιώνες

Η πράσινη ενίσχυση

“Πρασίνισμα” της ΚΑΠ

Υποχρεωτική πρόσθετη ενίσχυση στους γεωργούς που εφαρμόζουν γεωργικές πρακτικές επωφελείς για το κλίμα και το περιβάλλον, οι οποίες υπερβαίνουν τις υποχρεώσεις της πολλαπλής συμμόρφωσης.

Υποχρεώσεις που αναλαμβάνουν οι γεωργοί:

- ◎ Διαφοροποίηση των καλλιεργειών

(τρεις διαφορετικές καλλιέργειες στην αρόσιμη γη της εκμετάλλευσης)

- ◎ Διατήρηση μονίμων βοσκοτόπων

- ◎ Περιοχές “οικολογικής εστίασης” στην έκταση της εκμετάλλευσης

(7% των επιλέξιμων εκταρίων να καλύπτεται από ακαλλιέργητες εκτάσεις, αναβαθμίδες, χαρακτηριστικά του τοπίου, ζώνες ανάσχεσης κλπ.)

Λοιπές συνιστώσες των άμεσων ενισχύσεων

- ◎ Ενίσχυση στους γεωργούς σε περιοχές με φυσικούς περιορισμούς.

Η ενίσχυση θα είναι στρεμματική και θα συμπληρώνει την ενίσχυση που παρέχεται στις περιοχές αυτές από το 2^ο πυλώνα. Για το σκοπό αυτό τα κ-μ μπορούν να χρησιμοποιήσουν έως 5% του εθνικού τους δημοσιονομικού φακέλου.

- ◎ Ενίσχυση για γεωργούς νεαρής ηλικίας

Αφορά όσους αρχίζουν τη γεωργική τους δραστηριότητα, είναι κάτω των 40 ετών και διαθέτουν επαγγελματικά προσόντα. Η ενίσχυση θα είναι ετήσια και θα διαρκεί ως 5 χρόνια. Για το σκοπό αυτό τα κ-μ μπορούν να χρησιμοποιήσουν έως 2% του εθνικού τους δημοσιονομικού φακέλου.

Άμεσες ενισχύσεις – συνοπτικά

Τύπος ενίσχυσης	% του εθνικού δημοσιονομικού φακέλου της χώρας	Καθεστώς για το κ-μ
Βασική ενίσχυση	Ότι απομένει μετά την αφαίρεση των άλλων πληρωμών	Υποχρεωτική
‘Πράσινη’ ενίσχυση	30%	Υποχρεωτική
Περιοχές με φυσικά μειονεκτήματα	έως 5%	Προαιρετική
Συνδεδεμένη ενίσχυση	έως 5% (υπό όρους ως 10%)	Προαιρετική
Μικροί παραγωγοί	έως 10%	Υποχρεωτική
Νεοεισερχόμενοι παραγωγοί	έως 2%	Υποχρεωτική
Εθνικό απόθεμα	έως 3% (της βασικής ενίσχυσης)	Υποχρεωτική

Κοινή Οργάνωση Αγορών γεωργικών προϊόντων

Γνωστή και ως **Ενιαία ΚΟΑ**

- ⊙ Εξορθολογισμός ορισμένων μέτρων
- ⊙ Επέκταση των διατάξεων σχετικά με τη δημόσια παρέμβαση, την ιδιωτική αποθεματοποίηση, τα έκτακτα / επείγοντα μέτρα και τις ενισχύσεις προς συγκεκριμένους κλάδους.
- ⊙ Ποσοτώσεις γάλακτος, ποσοτώσεις ζάχαρης και απαγόρευση νέων φυτεύσεων οινοποιήσιμων ποικιλιών αμπέλου προβλέπεται να καταργηθούν.
- ⊙ Ενιαίο μέτρο για τις ασθένειες των ζώων και την απώλεια της εμπιστοσύνης των καταναλωτών.
- ⊙ Επέκταση μέτρων για την αναγνώριση οργανώσεων παραγωγών - ενώσεών τους - διεπαγγελματικών οργανώσεων.
- ⊙ Δημιουργία ενός αποθεματικού έκτακτης ανάγκης
- ⊙ Επέκταση του Ευρωπαϊκού Ταμείου Παγκοσμιοποίησης με στόχο την παροχή βοήθειας στους αγρότες

Πυλώνας II – Αγροτική ανάπτυξη

- ◎ Κριτήρια κατανομής των πόρων ανάμεσα στα κ-μ.
- ◎ Τίθενται μετρήσιμοι στόχοι, σε ευρωπαϊκό επίπεδο και σε επίπεδο μέτρων.
- ◎ Ενδέχεται να προβλεφθεί ένα αποθεματικό πόρων, που θα αναδιανέμεται στα κ-μ ανάλογα με τις επιδόσεις στην υλοποίηση των μέτρων.
- ◎ Προβλέπεται μεγαλύτερη συνάφεια με τις υπόλοιπες διαρθρωτικές πολιτικές της Ε.Ε. (Κοινός σχεδιασμός).
- ◎ Προτείνεται να περιληφθεί στο 2^ο πυλώνα ένα πακέτο εργαλείων διαχείρισης κρίσεων σχετικά με την αβεβαιότητα του εισοδήματος και την αστάθεια των τιμών.

Περισσότερες πληροφορίες

- ◎ Τομείς πολιτικής: Γεωργία

http://europa.eu/pol/agr/index_en.htm

- ◎ Η ΚΑΠ μετά το 2013

http://ec.europa.eu/agriculture/cap-post-2013/index_en.htm

